

О. І. Кривошея, В. Я. Щербанюк

Нападівка

НАПАДІВКА – село Липовецького району [Вінницької області](#). Нападів. сільс. раді підпорядк. с. Вікентіївка (до 1946 – Вінцентівка). Н. знаходиться на однойм. малій річці (притока Собу, бас. Південного Бугу), за 50 км від обл. центру та 10 км від райцентру. Площа 4,4 км². За переписом насел. 2001, проживали 772 особи; станом на 2019 – 672 особи; переважно українці. Тут досліджено поселення черняхів. і білогрудів. культур. Н. вперше згадується у писем. джерелах на поч. 18 ст. Тривалий час навколишні землі належали князям Острозьким, Сангушкам, Заславським і Любомирським. 1740 зведено дерев'яну Покров. церкву (не збереглася; нині функціонує однойм. парафія). Після 2-го поділу Польщі 1793 – у складі Рос. імперії. 1796–1923 – село Липовец. пов.; 1796–1925 – Київ. губ. У 2-й пол. 18 ст. власником Н. став польс. військ.-цивіл. комісар і королів. шамбелян В. Пшилуський, який спорудив невеликий (т. зв. жовтий) палац. На поч. 19 ст. його син Я. Пшилуський значно розширив родин. маєток. 1820 звів у стилі зрілого класицизму великий палац, що став головним, а жовтий палац почали використовувати як флігель. 1853 нападів. садибу успадкував Ю. Струтинський. Пізніше село купив підполковник М. Протопопов. 1883–1915 після одруження з його дочкою у Н. жив, вивчав побут, фольклор данський літературознавець, письменник, перекладач Т.-Н. Ланґе. 1885 у селі мешкали 1399, 1897 – 1845 осіб. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. 1923–25 – у складі Бердичів., 1925–30 – Вінн. округ; від 1923 – Липовец. р-ну; від 1932 – Вінн. обл. 1923 у Н. проживали 2203 особи. Жит. чинили опір насильниц. колективізації. Вони потерпали від голодомору 1932–33 (померли понад 300 осіб), зазнали сталін. репресій. Від липня 1941 до березня 1944 – під нім. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни загинули понад 120 воїнів-земляків. У брат. могилах поховано кілька сотень воїнів, які були вбиті під час визволення села. 1963 палац. комплексу (у напівзруйнов. стані, окрім гол. і жовтого палаців, збереглися в'їзна брама, округлий басейн, частина парку з рідкіс. насадженнями 18–19 ст.) надано статус пам'ятки архітектури УРСР (нині нац. значення). У Н. – заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури, б-ка; фельдшер.-акушер. пункт. За межами села здобув популярність жін. хор «Нападівчанка».

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Піорковській А. В. Село Нападівка 31 декабля 1858 // Київ. губерн. вѣдомости. 1859. № 9;
2. Похилевичъ Л. Сказанія о населенныхъ мѣстностяхъ Київской губерніи. К., 1864;
3. Біла Церква, 2005;
4. Томілович Л. Історичні садиби [Вінницької області](#). К.; Чг., 2011;
5. Сегеда С. Палац Ланге – гордість і біль Нападівки // Вінниччина. 2011, 3 серп.;
6. Смоляк В., Хороша І. Дослідження пам'ятки архітектури кінця XVIII – початку XIX ст. – палацу Тора Ланге в селі Нападівка, Липовецького району, Вінницької області // Сучасні пробл. архітектури та містобудування. 2015. Вип. 40.

Бібліографічний опис:

Нападівка / О. І. Кривошея, В. Я. Щербанюк// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-71300>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).